No. 1860 Zaterdag 30 Augustus 1919. 36ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Uit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
St. Elizabeths-gasthuis.
DRUKKER· B. I. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels fl. 0.50, voor elken regel meer 7½ cts.

Hare Majesteit Koningin Wilhelmina,

bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden,

1880 — 30 Augustus — 1919.

Voor het eerst sedert vijf jaar viert Nederland met zijn koloniën weer haar blij koninginnefeest. Nu de angstige beklemming van den ontzettenden wereldoorlog is weggenomen, kunnen wij als weleer onbelemmerd den koninginnedag tot een vreugdedag maken voor het openbare leven. In de benarde dagen, waarin het gevaar voor onze onafhankelijkheid steeds dreigde, is de band die ons land met het koningschap verbindt nog nauwer toegehaald. Nederland vindt in zijn Monarchie een machtigen steun en een bron van kracht. Zij is het symbool onzer eenheid, de waarborg voor het behoud onzer nationaliteit.

Terwijl oorlog en revolutie in den laatsten tijd overal elders koningstronen bij dozijnen omverwierp, heeft deze tijd van kommer en rampspoed regeering en volk van Nederland dichter bij elkander gebracht, nauwer aaneén gesnoerd. Vooral de Novemberdagen van het afgeloopen jaar, toen het spook der revolutie overal rondwaarde, hebben op schitterende wijze aan het licht gebracht, hoe Nederland's volk zijn Landsvorstinne lief heeft, hebben nog beter het besef doen opleven, hoeveel er voor 's lands heil en welvaart aan gelegen is, dat het volk meeleeft met zijn koningshuis, gelijk het koningshuis meeleeft met het volk.

De grootsche hulde in die dagen aan onze vorstinne gebracht, de jubel en het enthusiasme, dat toen opbruiste uit alle rangen der maatschappij bij het verschijnen dier hoog vereerde vrouwe, was de spontane uiting van den eerbied, die er woonde in allen die zich nog christenen noemen, voor het wettig gezag; het was de machtige kreet van protest, die er opwelde uit het hart des volks, tegen allen die met schennende hand dat koningschap, de door God gestelde macht, dorsten aan te randen; het was de fiere bekentenis dat er geen macht is, tenzij van God, den Almachtigen, den oppersten Heer van hemel en aarde. Met den H. Paulus gelooven en belijden wij: „Alle macht zij aan hoogere macht onderdanig, want er is geen macht dan van God, en de bestaande machten zijn van God verordend." (Rom XIII. 1.)

„Geene macht dan van God". Dat belijden en erkennen de Pausen, de plaatsvervangers van Christus, die hun bevelen uitvaardigen, hun voorschriften geven als Paus, *„gratia Dei"*, *„bij de gratie Gods"* (of: „door Gods voorzienigheid"), en die zich sedert meer dan 13 eeuwen noemen *„servus servorum Dei"*, d. i. „de dienaar der dienaren Gods". Dat erkennen onze Bisschoppen, die belijden hun macht ontvangen te hebben „door de gratie Gods en de gunst van den Apostolischen Stoel". — „Geene macht dan van God". Dit erkenden ook algemeen in betere tijden de wereldlijke machthebbers, die, zich het gewicht en de groote verantwoordelijkheid hunner taak bewust, voor hun volk beleden, dat zij regeerden en bestuurden *„bij de gratie Gods"*. Dit erkent ook onze geëerbiedigde en geliefde Koningin, Hare Majesteit Wilhelmina. En met veel vreugde herhalen wij hier de woorden van Dr. Abr. Kuijper: „Onze Koningen waren met deze belijdenis van de Overheid des Almachtigen zelfs mild, nooit spaarzaam. Boven elke wet, die zij na gemeen overleg met de Staten Generaal vaststelden; boven elk Koninklijk Besluit, dat zij uitvaardigden, herhaalden zij het in het opschrift telkens weder, dat zij deze macht, ja, als Koningen uitoefenden, maar als Koningen *„bij de gratie Gods"*. Sinds het eerste besluit, dat op den 6en December 1813 te 's-Gravenhage door Willem den Eerste onderteekend werd, is nooit zonder die toevoeging een wet of besluit hier te lande afgekondigd. Er is meer. In elke troonrede, waarmede onze Koningen de Staten-Generaal openden, baden zij aan die Staten-Generaal en in hen aan Neerrands volk „Gods zegen" toe."

Niet heerlijker, niet duidelijker kon de leerstelling, dat alle macht van God komt, verklaard en bewezen worden, dan de groote Paus Leo XIII het deed in zijn prachtige Encyclieken *Diuturnum illud* (1881) en *Inmortale Dei* van (1885). Daarin bewees de Leeraar der Christenheid, dat ook alle *burgerlijke* macht, onder welken regeeringsvorm dan ook uitgeoefend, van God stamt en bewijst dit zoowel uit de H. Schrift, de H. H. Vaders en de Kerkleeraars, als uit de gezonde rede.

Dan wijst Z. H. ook op de voordeelen, welke uit dit beginsel voor de regeerders voortvloeien en op de rampzalige gevolgen, die ontstaan uit de dwaalleer, alsof het volk zonder God alle macht in handen had. Als het gezag niet van God kwam, hoe zouden zij, die het gezag in den Staat uitoefenen, de burgers kunnen verplichten om te gehoorzamen, en wel zoo, dat voor dezen niet-gehoorzamen zonde is?

Doch indien het gezag van God komt, dan moeten ook de burgers aan de overheid gehoorzamen als aan God, niet uit vrees voor straf, maar uit plicht. Dat is onze, de Katholieke leer en in die leer ligt voor ons de plicht, ons te buigen voor de wettelijke burgerlijke overheid. Want, dit wereldlijk gezag, regelmatig verkregen en uitgeoefend, is een afbeelding van het Goddelijk gezag.

Het bestuurt en regeert in de plaats van God. Dit wereldlijk gezag verachten of beleedigen is zonde, is een overtreding van de wet Gods.

Daarom ook berust de macht „bij gratie Gods" op sterke onverwoestbare grondslagen, en zulk een macht alleen, d. i. de macht, die erkent van God te komen en op God te rusten, biedt de beste waarborgen voor de rust en de orde in den Staat en voor het welzijn van land en volk.

„Licht", aldus Dr. Kuyper, „licht het *bij de gratie Gods* uit onze Staatsinrichting uit, en alle gehoorzaamheid berust óf op het recht van den sterkste óf op laf zwichten van wie uit vreeze voor een mensch buigt."

Ook hier blijkt het dus weder, dat de godsdienst de hechtste, zekerste steunpilaar is voor orde en de vruchtbaarste bron voor het welzijn der Staten, zooals hij, de godsdienst, ook de veiligste houvast en het zekerste richsnoer is voor het leven en het handelen van het individu, den enkeling.

Waartoe een volk zonder God in staat is heeft de Geschiedenis meermalen bewezen en ook de Geschiedenis der laatste maanden bewijst dit meer dan voldoende. Ontneemt het volk zijn God en godsdienst, en in elk, elk land kan men de gruwelen verwachten, waarvan Rusland, Duitschland en Hongarije het schrikwekkend voorbeeld gegeven hebben. Daarvoor behoede God, ook in de toekomst, ons dierbaar vaderland!

Er is dit jaar meer dan ooit reden te over om dezen koninginnedag onze dankbaarheid in luiden jubel uit te zingen.

Hoedenstroo.

II.

Het klinkt als ironie dat Curaçao nog steeds het tekort aan vlechtstroo van Suriname moet dekken. Sinds 1916 betrekt een der vlechtscholen in Paramaribo geregeld ruim de helft van het stroo, dat zij verwerkt, uit Curaçao.

Suriname produceert dus tot nu toe voor haar eigen gebruik nog niet de helft wat daar noodig is. Nu kan men zich wel paaien met de gedachte dat de productie daar snel toeneemt, dat deze van 12.000 tongen stroo in 1916, en 14 000 in 1917, reeds in 1918 een sprong maakte op 22.000 tongen, die aan de verschillende vlechtscholen werden afgeleverd. En dat met diezelfde gestadige vooruitgang misschien binnen enkele jaren wel 100.000 tongen kunnen geoogst worden. Maar men vergete niet, dat ook in Suriname de vlechtindustrie zich sterk uitbreidt, ook dáár het verbruik van vlechtmateriaal dus ook in diezelfde mate zal toenemen, zoodat er bij den tegenwoordigen stand van zaken daar nog in jaren niet aan export van stroo kon gedacht worden.

De opzet is geweest: Curaçao moet geholpen en onafhankelijk gemaakt van Maracaibo. Dat is het allereerste doel geweest met den aanplant van de *Carludovica palma* in Suriname. Die allereerste opzet heeft men in onze zusterkolonie blijkbaar uit het oog verloren.

Misschien zal men deze beschuldiging wat kras vinden, doch als men onze bewijsvoering aandachtig volgt, zal men moeten toegeven, dat Suriname goed op weg is, ons in den steek te laten.

Curaçao verwerkt jaarlijks een enorme hoeveelheid-vlechtstroo. Van een uitvoer voor een waarde van minstens 400.000 fl aan stroohoeden kan men niet anders verwachten. Er werd hier ingevoerd aan **hoedenstroo** in het

jaar	**dozijn koppen**	**waarde**
1915	266.176	126.113 fl.
1016	276.635	95.050 „
1917	265.200	139.380 „
1918	236.871	123.565 „

Als men nu weet, dat de hier genoemde koppen *(cabez)* hetzelfde is wat men in Suriname *tongen* noemt, waarvan in 1918 nog niet meer dan 22.000 stuks geoogst werden, terwijl zij in bovengenoemden staat voor den invoer in onze kolonie bij *dozijnen* worden opgegeven, dus ± 3 millioen tongen bedraagt, dan wordt eerst recht duidelijk welk een schraal, pover en miniem beetje vlechtmateriaal Suriname tot nu toe op de markt brengt in vergelijking met wat wij hier noodig hebben.

Dan ligt de conclusie open en bloot, dat nog in geen jaren er de minste kans bestaat, dat Suriname ons nog niet van het tiende gedeelte van het noodige vlechtmateriaal kan voorzien.

Wellicht zal een scherpzinnige opmerker ons hier op de vingers tikken met te zeggen, dat de kans om van Suriname hulp te ontvangen, toch eigenlijk veel gunstiger staat. De vorige week toch hebben wij uit het Jaarverslag van het *Departement van den Landbouw* van Suriname over 1915 eenige woorden aangehaald, die wij met opzet *cursief* hebben afgedrukt: *„In het bijzonder voor de vlechtindustrie te Curaçao wordt al het mogelijk gedaan om zoo spoedig mogelijk véél planten te verkrijgen,*

Men zal goed doen deze woorden niet al te optimistisch op te vatten. Als men alle cijfers, in ons vorig nummer vermeld, bij elkaar neemt, komt men misschien tot een 10.000 planten van deze palm, die de cultuurtuin in Paramaribo in eigen beheer heeft. Want de terreinen thans voor de vlechtscholen aldaar beplant, blijven voor de Curaçaosche vlechtindustrie natuurlijk geheel buiten rekening. Welnu, zoolang er in de secundaire bosschen rondom Paramaribo, en langs de rivieren en de spoorbaan niet minstens 100.000 volgroeide palmen staan uitgeplant, beteekent dat voor de export naar Curaçao zoo goed als niets. Onze import bedraagt jaarlijks een 3 millioen tongen. En ieder kan begrijpen, dat ook al zou van een volgroeide palm jaarlijks 30 bladeren kunnen geoogst worden, de plant daarmede in zijn groei zou belemmerd en gevaar loopen radicaal te worden uitgeroeid. Ook deze palm moet gelegenheid geboden worden zich krachtig te kunnen ontwikkelen. Daar heeft de plant juist zijn bladeren voor noodig. Wie dus elk blad, zoodra het zich begint te ontplooien, maar in het wilde zou wegkappen, zou daarmede de plant te gronde richten.

Wanneer het den directeur van de Cultuurtein in Paramaribo werkelijk ernst is geweest, dat *„in het bijzonder voor de vlechtindustrie te Curaçao al het mogelijke gedaan wordt om zoo spoedig mogelijk veel planten te verkrijgen*; dan had de aanplanting van de *Corludovica* palm op veel uitgebreider schaal moeten voortgezet worden, dan is de mededeeling in het jaarverslag over 1918, dat ± 5000 planten uit zaad werden opgekweekt niet meer dan een zandkorreltje neergelegd om een zandhoop bij een te brengen.

De vlechtscholen in Paramaribo zelf schijnen wantrouwend te staan tegenover die zwakke pogingen van den directeur van den Cultuurtuin om de aanplanting van deze palm uit te breiden. Waarom anders zouden zij zelf zoo hun uiterste best doen om eigen terreinen met deze palm te beplanten en die plantsoenen nog voortdurend uit te breiden?

Wanneer in Suriname misschien niet voldoende plant- of zaadmateriaal aanwezig was om de cultuur van de *Carludovica palmata* op zulke een reusachtige schaal uit te breiden, waarom heeft men dan niet getracht het benoodigde zaad van Venezuela of Colombia te betrekken? Heeft men de eerste zaden, die 10 à 12 jaar geleden den grondslag gevormd hebben voor de eerste aanplanting, ook niet uit die republieken ontvangen?

Doch wat wij hier willen constateeren is, dat blijkbaar in Suriname niet meer de ernstige wil aanwezig is om Curaçao te helpen. En dat is voor ons een bittere en grievende teleurstelling.

Terwijl voor de vlecht-industrie in Suriname de stand van zaken tot in den laatsten tijd zóó is, dat de eigen kolonie amper in staat is maar een klein gedeelte van het noodige vlecht-materiaal te leveren, schijnt het dáár wel vrijwel vast te staan, dat *het Gouvernement niet voornemens is op groote schaal de* CARLUDOVICA *aan te planten.* Dat werd mij onlangs van zeer betrouwbare zijde door een zaakkundige uit Suriname medegedeeld.

Dat bericht is verbijsterend, neemt ons de laatste hoop weg, die wij voor den hoogen opbloei onzer volksindustrie zooveel jaren reeds gekoesterd hadden.

Wij hadden reden om onze verwachtingen zoo hoog te spannen. Immers terwijl hier de eeuwigdurende klacht over het stroo van Maracaibo, is, dat het *van slechte kwaliteit* is, terwijl hier de verkoop van de balen stroo eigenlijk in den grond van de zaak een groote zwendelarij en boerenbedrog was en bleef, waartegen geen vertoogen of protesten ooit iets gebaat hebben, bleek al ras dat het stroo van Suriname werkelijk van een superieure kwaliteit was, en bijna niet te onderscheiden van het fijne stroo uit Colombia, omdat het met de uiterste zorg wordt geprepareerd, en in zijn geheel bruikbaar is, zoodat het veel voordeeliger uitkomt en vooral voor fijne hoeden het ideale materiaal is. Daarom juist is de teleurstelling nu des te grooter.

Wat moet er nu gedaan worden? Moeten we nu eenvoudig weg onze mooie volksindustrie zien verloopen en te niet gaan?

Dat zou een ramp worden voor onze kolonie.

Wij hebben te groot vertrouwen in onze actieven Gouverneur, die zoozeer medeleeft met onze Kolonie, alle haar nooden tracht te kennen en op te sporen en te verbeteren, dat hij ook dit gevaar met zijn vèr ziende blik zal doorschouwen en weten te bezweren. Zijn machtige invloed bij de hooge Regeering van het Moederland, bij Gouverneur Staal van Suriname zal ongetwijfeld zooveel weten te bewerken, dat een krachtige organisatie tot stand komt, dat met meer energie, met meer doorzicht en op grooter schaal en vooral met grooter liefde voor de wederkeerige belangen van beide koloniën de aanplant van de *Carludovica palmata* wordt aangepakt. *Gouverneur c'est prévoir.*

Andere maatregelen bespreken wij een volgenden keer.

Tweede Kamer.

Wijziging van het Reglement op het Beleid der Regeering in de kolonie Curaçao.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

De voorgestelde wijzigingen van het Curaçaosche Regeeringsreglement strekken om buiten twijfel te stellen, dat het bestuur over meer dan een der eilanden (Curaçao) in handen van één gezaghebber kan worden gelegd, en om de benoeming (bijgevolg ook de schorsing en het ontslag) van die bestuurshoofden, thans aan de Kroon voorbehouden, aan den Gouverneur over te laten.

In verband met dit laatste wordt voorts den Landvoogd de bevoegdheid gegeven de thans in dienst zijnde, dus door de Kroon benoemde gezaghebbers, zoo noodig te kunnen schorsen of ontslaan.

Artikel 1. Ofschoon de ondergeteekende van oordeel is, dat artikel 107 van het Regeeringsreglement, zooals het thans is ingekleed, toelaat de bestuursleiding van meer dan één der betrokken eilanden aan één gezaghebber toe te vertrouwen, valt het naar zijne meening in het licht van de geschiedenis niet te ontkennen, dat de wetgever van 1865 zich dien toestand niet als den normalen heeft gedacht. De gedachtenwisseling, die bij de mondelinge behandeling van artikel 107 in de Tweede Kamer der Staten-Generaal tusschen het lid ROCHUSSEN en den Minister FRANSEN VAN DE PUTTE plaats had, wijst althans op het voornemen om voor elk eiland een afzonderlijken gezaghebber te behouden.

Het komt den ondergeteekende daarom raadzaam voor, de redactie van artikel 107 zoodanig te veranderen, dat uitdrukkelijk vrijheid gelaten wordt om over meerdere eilanden der kolonie ook één gezaghebber aan te stellen. Het zal in dat geval niet noodig zijn om, als bij bovenvermelde gedachtenwisseling werd aangenomen, op de tot dergelijke groep behoorende niet als zetel van den gezaghebber aangewezen eilanden posthouders te benoemen. De Bovenwindsche eilanden, waarvoor de maatregel in toepassing zal worden gebracht, liggen dicht genoeg bij elkaar om het zonder dergelijke ambtenaren te kunnen stellen en de gezaghebber zal op de eilanden, waarop hij niet gevestigd is,

in voldoende mate vertegenwoordigd kunnen worden door een der aldaar aanwezige onder hem ressorteerde ambtenaren.

Wegens betrekkelijk geringe beteekenis, welke de kleinere eilanden van die kolonie vooralsnog bezitten, hun laag bevolkingscijfer en hunne ligging ten aanzien van elkander, is het niet noodig voor de drie Bovenwindsche eilanden thans meer dan één gezaghebber aan te stellen. Eenheid van leiding in het dagelijksch bestuur zal voorts ten goede komen aan de veelal overeenstemmende plaatselijke belangen der geheele groep, terwijl op deze wijze mogelijk wordt den éénen gezaghebber beter te bezoldigen en dus meer voor de taak geschikte krachten te verwerven, zonder de vroeger daarvoor noodige uitgaven uit te zetten.

Door de voorgestelde intrekking van de artikelen 108 en 109 van het Regeeringsreglement zal het voorschrift van artikel 35 niet alleen ten aanzien van de benoeming, maar ook ten aanzien van schorsing en ontslag op de gezaghebbers van toepassing worden.

Aldus zal den Landvoogd vrijheid worden gegeven geheel naar eigen inzicht de standplaatsen naar behooren te bezetten. De bestaande regeling heeft in hare toepassing er toe geleid, dat de gezaghebbers vaak langer dan wenschelijk was de hun hij hunne benoeming door de Kroon aangewezen standplaatsen bleven behouden. Tijdige overplaatsing in andere werkzaamheid zal thans mogelijk worden, zonder dat het opperbestuur, dat de aangelegenheid doorgaans minder goed dan de Gouverneur kan beoordeelen, moet ingrijpen. Ook in Suriname is de benoeming van districtcommissarissen aan den Gouverneur overgelaten.

Verder is het niet meer noodig dat de bepalingen van de artikelen 110, 111, 112 en 116 van het Regeeringsreglement nog langer worden gehandhaafd. Aan den Gouverneur mag veilig worden overgelaten om — indien en voor zoover hij zulks noodig acht — nopens de in dit artikelen omschreven onderwerpen regelingen in het leven te roepen.

De aanvulling van artikel 117 heeft ten doel te doen uitkomen dat, ook wanneer meerdere eilanden onder één gezaghebber zijn gesteld, op elk van die eilanden evenals thans landraden moeten worden gekozen en een raad van politie worden gevormd.

Artikel 2. De te dezer plaatse omschreven bepaling is noodig om den Gouverneur in staat te stellen den maatregel op nog van eene Koninklijke benoeming voorziene gezaghebbers toe te passen.

De Minister van Koloniën,

IDENBURG.

Verslag der Rapporteurs.

De in dit wetsontwerp voorgestelde wijziging, die het mogelijk maakt, dat in den vervolge het bestuur over verschillende eilanden *aan één gezaghebber wordt opgedragen* zonder gevaar voor twijfel aan de wettigheid van zulk eene opdracht, werd met instemming begroet.

Daarentegen konden verscheidene leden met het voorstel, artikel 110 van het Regeeringsreglemen te doen vervallen, zich voorshands niet vereenigen. Deze leden spraken er hunne bevreemding over uit, dat van dit voorstel in de Memorie van Toelichting, die het ontwerp vergezelt, zoo weinig aandacht is geschonken, en wenschten den Minister te verzoeken het door hem in dezen ingenomen standpunt alsnog nader toe te lichten.

Vertrouwende, dat de Minister bereid zal zijn bovenstaande opmerking vóór de openbare behandeling van het wetsontwerp schriftelijk te beantwoorden, is de Commissie van Rapporteurs van oordeel. dat daarmede die behandeling genoegzaam zal zijn voorbereid.

Aldus vastgesteld 4den Juli 1919.

DECKERS, BULTEN, BEUMER, BOMANS, VAN DIJK.

Nota naar aanleiding van het verslag.

(Ingezonden bij brief van 10 Juli 1919).

Het was den ondergeteekende aangenaam te vernemen, dat de in het wetsontwerp voorgestelde wijziging, waardoor het bestuur over verschillende eilanden aan één gezaghebber zal kunnen worden opgedragen zonder gevaar voor twijfel aan de wettigheid van zulk eene opdracht, met instemming werd begroet.

Wordt artikel 108 van het Regeeringsreglement ingetrokken, dan zal de benoeming van de gezaghebbers, krachtens artikel 35 van dat reglement, voortaan door den Gouverneur geschieden.

Dientengevolge verliest het in artikel 110 van het reglement vervat bijzonder voorschrift omtrent den door den gezaghebber vóór de aanvaarding zijner bediening in handen van den Gouverneur af te leggen eed (verklaring of belofte) zijne reden van bestaan.

Zoodanige voorziening wordt immers ten aanzien van geen der door den Gouverneur benoemde ambtenaren in het reglement getroffen. Meent de Gouverneur een voorschrift als hier bedoeld voor de gezaghebbers te moeten behouden, dan zal hij dit, zooals trouwens in de Memorie van Toelichtig reeds is te kennen gegeven, evenals voor de overige door hem te benoemen ambtenaren uit eigen hoofde mogen vasstellen. Dat daarbij artikel 110 zal worden gevolgd, ligt voor de hand.

De Minister van Koloniën,

IDENBURG.

Strokkelingen op onderwijsgebied.

Er zijn altijd nog lui, die zoo erg aan anachronisme doen, dat ze meenen: de openbare school is *de* school; de bizondere is technisch en paedagogisch minder. *De Schoolwereld*, een blad, uitgegeven door de afdeeling Amsterdam van de Vereeniging der hoofden van scholen in Nederland; dat zich ten doel stelt het behartigen der belangen der Openbare School in Amsterdam, geeft een heel ander inzicht. Het schrijft:

„De openbare school moest in Amsterdam, meenen we, een modelinrichting wezen. Ze zou het moeten willen zijn, ze zou het ook wel kunnen zijn en ieder geval behooren te zijn.

Ze is het echter in geenen deele. Integendeel ze is paedagogisch achterlijk en organisatorisch defect. Ze staat allerminst op Amsterdamsch peil.

Wie in Amsterdam voor zijn kinderen een school zoekt, die wel op dit peil staat, moet zich tot het bijzonder onderwijs wenden en in staat zijn een hoog schoolgeld te betalen."

In hetzelde blad schrijft een medewerker, de heer H. A. Bokhorst:

„We zitten in het moeras.

Amsterdam geeft steeds meer millioenen uit voor lager onderwijs, tracht langzamerhand zijn onderwijzers op een behoorlijk levenspeil te brengen, heeft inspecteurs. schoolartsen, controleerende artsen, geeft voedsel, melk, klompen, kleeren, heeft verplichte schoolvergadering en zoo goed als geheel zelfstandige onderwijzers, die noch aan enkele noch aan dubbele scholen met hun tallooze absenten, door een voortdurend contrôle gehinderd worden — en oogst.... bedroevende resultaten. Zóó bedroevend, dat het een commissie heeft moeten instellen om naar de oorzaak van dien wanhopigen toestand een onderzoek in te stellen."

***

In datzelfde blad: de *Schoolwereld* stond 6 Februari van dit jaar een hoofdartikel.

In dat artikel verklaarde de redaktie:

„Met onze *hedendaagsche Openbare* School is er iets niet in orde; „organatorisch deugt ze niet meer en „paedagogisch evenmin. Ze staat niet „op de hoogte van den tijd. Zij is „achter gebleven bij de ontwikkeling, „die Staat en Maatschappij doorliepen; haar grondslagen zijn verouderd en niet meer in overstemming „met de evolutie der denkbeelden."

Nu wil de leerplancommissie (der Amsterdamsche Openbare Schoolhoofden) „een geheel nieuwe school „scheppen. Een die past bij de tegenwoordige sociale toestanden en „op wil voeden volgens de eischen „en religeuse begrippen, die thans „gelden. Het begrip: christelijke en „maatschappelijke deugden, waartoe „de openbaren school nog altijd haar „leerlingen *heet* op te leiden, is mis„schien niet meer in overeenstemming „met wat thans wordt gehuldigd."

„Wat wij vôorstaan is een school, „die, waren de toestanden in de on„derwijswereld normaal, niet meer of „minder zou wezen, dan het ideaal, „dat de Bond zich tot een eer zou „rekenen te mogen helpen ver„wezenlijken."

„Maar.... helaas, de toestanden „in onze onderwijswereld zijn in het „geheel niet normaal. De Bond zegt „wel, op te willen komen voor de be„langen van het arme schoolkind, „maar in de praktijk heeft bij *maling* „daaraan en heeft hij enkel oog voor „heel iets anders."

„Hij laat zich leiden door haat te„gen het hoofdschap, wijl hij leiding „en toezicht haat en laat terwille „daarom zelfs zijn idealen in den „steek....

„Voor het oog van derden moest „verborgen blijven, men (de Bond) de „nieuwe school liever niet wil, de „school, waar orde zal heerschen en „tucht en waar de hand zal worden „gehouden aan het nakomen der „verplichtingen, waar dus iemand zal „zijn, die over voldoend gezag be„schikt, wijl de Bondsmannen hun „hart verpand hebben aan de anar„chistische ambtenaarsschool, die „men voldoende acht, daar zij de „vrijheid schenkt, die men begeert, „nadat men er het hoofd van zijn ge„zag heeft beroofd...."

Uit deze bekentenissen van de Redactie van een toonaangevend blad in de Onderwijswereld constateeren wij dus de volgende punten:

1 o De openbare school deugt organisatorisch niet.

2 o Zij deugt evenmin paedagogisch.

3 o Zij blijft achter bij de ontwikkeling van staat en maatschappij:

4 o Zij leidt niet op tot alle christelijke en maatschappelijke deugden.

5 De Bond heeft eigenlijk maling aan het arme schoolkind, voor wien het liefde en toewijding huichelt.

Hoe durft dan de openbare school, waar, zooals dit officieel orgaan der openbare onderwijzers zelf bekent, zulke wantoestanden bestaan, nog langer aanspraak maken op de bevoorrechte plaats, die zij steeds innam?

En hoe zouden Katholieke ouders, die van de school nog iets meer verlangen dan enkel schoolonderwijs, het met hun geweten overeen kunnen brengen, hun kinderen naar die school te zenden.?

* * *

Aan de *Classicale Besturen in de Ned. Hervormde Kerk* is gevraagd, op de a. s. Classicale Vergaderingen gelegenheid te geven tot het teekenen van een adres aan de Tweede Kamer, om er op aan te dringen, dat in de wet een bepaling wordt opgenomen, waardoor eenige waarborg verkregen zal worden, dat a. s. onderwijzers aan de lagere scholen met vrucht studie van den godsdienst hebben gemaakt.

Het moet niet mogelijk wezen, zoo wordt er opgemerkt, dat iemand een betrekking als onderwijzer-opvoeder gaat aanvaarden, zonder dat hij ook eeniger mate studie gemaakt heeft van een zoo machtigen factor in het persoonlijk en maatschappelijk leven, als de godsdienst is.

Tevens wordt de aandacht er op gevesfigd, dat ook in de wetten betreffende middelbare scholen en gymnasia, ter wille van de vorming van het karacter der leerlingen, doeltreffende bepalingen zouden moeten voorkomen.

Het resultaat van dit verzoek, zoo merkt *de Tijd* op, zal wel nihil zijn. Maar het teekent toch de huidige situatie van ons onderwijs, daar het werkelijk eenig is in de wereld, dat een overwegend groot aantal openbare onderwijzers van God of godsdienst toeten nog blazen weten.

* * *

Renan, zoo herinnerde in de Fransche Kamer Delahaye, heeft in 1871 een boek geschreven, waarin hij zeide, dat het Katholicisme verderfelijk was voor een volk.

„Een leerling der Jezuieten zal nooit een officier zijn, die tegenover een Pruisisch officier kan worden gesteld."

Het antwoord is door de historie gegeven:

Foch, de overwinaar van het machtigste leger der wereld. Foch was een leerling van een Jezuieten College. Maarschalk Foch is tot nu toe een practiseerend Katholiek.

***

Op de kinderzanguitvoering, welke een der hoofdnummers zal zijn voor het te Deventer te houden vierdaagsche vredesfeest, zal vanwege de „neutraliteit, geen enkel vaderlandsch lied mogen worden gezongen, dus geen Wilhelmus, geen Wien Neerlandsch Bloed enz. Dat eischt de neutraliteit van de mannen van den Bond van Ned. Onderwijzers, 't Is fraai! Vaderlandsliefde schijnt alvast geschrapt van de lijst der christelijke en maatschapdelijke deugden, die de Openb School aan de kinderen moet leeren.

Berichten uit de Kolonie.

H. Vormsel.

Woensdagnamiddag diende de Apostolische Vicaris Mgr. M. G. VUYLSTEKE het H. Vormsel toe in de St. Annakerk en Donderdag namiddag in de kerk van de H. Familie.

Welkom.

Met de *Estelle*, die Dinsdagavond hier via Bonaire binnenkwam, is de ZEeerw. Pater HUMB. SMIT pastoor van Saint Eustatius gearriveerd, die den Z. Eerw. Pastr. H. J. D. Okhuijzen als pastoor van de parochie Santa Maria zal opvolgen.

— Met het SS. *Commewijne* dat 15 Augustus uit Amsterdam vertrokken is, zullen weer 4 nieuwe missionarissen komen om de talrijke opengevallen plaatsen aan te vullen.

— Met het SS. *Stuyvesant*, dat 13 September uit Holland vertrekt, zullen scheepgaan de Eerw. Mère Theophane, Algemeene Overste van de Congregatie van Roosendaal tegelijk met 5 Eerw. Zusters dierzelfde Congregatie voor het bijzonder onderwijs. Met dezelfde boot worden tevens verwacht 7 Zusters van het Gasthuis van Breda bestemd voor het St. Elisabeths Gasthuis.

Onnoodig te zeggen, dat ze allen hartelijk welkom zijn. Het was hard noodig, dat de verzwakte krachten weer werden aangevuld.

St. Josefs Gezellen Vereeniging Pietermaai.

De gunstig bekende tooneel-afdeeling van de St. Josefs Gezellen Vereeniging van Pietermaai zal binnenkort nieuwe bewijzen leveren van haar kunnen op dramatisch gebied. Voor het eerst zal een bijbelsch drama in drie bedrijven *De verloren zoon* ten tooneele worde gevoerd, Na afloop daarvan volgt nog een klein blijspel als toegift: *Balia di Fucoe*, zoodat men zowel ernst als luim te genieten krijgt. De eerste voorstelling voor leden en genoodigden heeft plaats Woensdag 3 September. Daarna volgen nog twee voorstellingen tegen entrée op Zondag 7 en Woensdag 10 September.

Hoedenindustrie.

Vorige week Zaterdag behaalde de Eerw. Zuster Redempta van het Weeshuis Habaai het diploma D voor het hoedenvlechten. Dat is de tweede zuster die dat diploma behaalt. De eerste was Zuster Agnes van Saint Martin.

Onze Draadlooze.

In aansluiting met ons bericht van 14 dagen geleden, kunnen wij thans mededeelen dat de proefnemingen met de apparaten van ons draadloos krachtstation *Daniel*, sedert eenigen tijd opgesteld op *Plantersrust*, niet het gewenschte succès hebben gehad. De hinderlijke storingen bij het seinen van het station op het Riffort waren van dien ernstigen aard, dat men er geheel van heeft moeten afzien om het Station *Daniel* naar een plaats dichter bij de stad over te brengen. Alles staat nu weer op zijn oude plaats op *Daniel*.

K. W. I. M.

In de *Surinamer* lazen wij het volgende bericht.

De K. W. I. M. heeft besloten de 1.65 doll. per ton lossings- en opslagkosten, welke te New York op inkomende lading werd berekend, met ingang van het stoomschip, „Oranje Nassau," dat den 5n Juni van hier vertrokken is, te doen vervallen.

— De K. W. I. M. heeft de zoo gunstig gelegen Pier No. 8 van de *Busch Docks, South Brooklyn*, New York, gehuurd, hetgeen zonder twijfel aan het verkeer met New York zal ten goede komen.

Saint-Martin.

Op onze Bovenwindsche-Eilanden schijnt men zich maar moeilijk bij den bestaanden toestand te kunnen neerleggen. Verwachtte men een paar jaar geleden alle heil van Amerika en stuurde een opgewonde landraad een Open-Brief naar Wilson om aansluiting bij de Groote Amerikaansche Republiek te bepleiten; nu gooit men het weer over een andere boeg en zoekt weer nauwere verbinding met het oude Moederland. Tegenwoordig voelt men zich daar te grootsch en voornaam om nog langer onder Curaçao te staan en wil men niet meer van de Benedenwindsche Eilanden afhankelijk zijn. Het streven is een kolonie op zich zelf te vormen met een eigen Gouverneur, die direct van de Hooge Regeering in Holland zijn bevelen ontvangt. Zoo zet de splijtbaccil het werk der verwoesting voort en men zoekt naar verbetering, waar deze niet te vinden is. De ware bloei en vooruitgang en opleving moet op de eerste plaats door eigen energie van binnen uit worden tot stand gebracht. Los van Curaçao en direct afhankelijk van Holland, zullen de Bovenwindsche Eilanden tot grooter isolement vervallen, en zal de band, die hen aan het Moederland verbindt, veel losser worden dan ooit te voren.

Verzint eer ge begint.

Alle verandering is geen verbetering.

Scheepvaartberichten.

— De *Lysefjord*, een Noorsche boot door de *Red D line* gecharterd, die den 16 van New-York vertrok, kwam gisteren hier binnen en vertrok nog denzelfden dag naar Maracaibo.

— Volgens bericht in het B. C. is op de kust van Santo Domingo ook nog een stoomschip, genaamd *May*, behoorend tot de Amerikaansche vloot, staande onder bevel van Admiraal Snowden, vergaan. Het schip wordt als totaal verloren beschouwd.

— Het is een kwade tijd voor de zeilvaart in de laatste dagen. Alweer een bark vergaan.

De *Silfide*, eigendom van den Heer J. GONZALEZ alhier, is, terwijl hij aan de kade van Maracaibo lag vastgemeerd, door een zwaren rukwind en golfslag vol water geloopen en gezonken.

— *De Virginia*, waarvan wij in ons vorig nummer melding maakten, is geen Curaçaosche bark, doch was wel eenige dagen vóór de schipbreuk plaats vond, uit deze haven gezeild met bestemming naar Santo Domingo.

— De *Prins Frederik Hendrik* van K. W. I. M., die dezer dagen hier verwacht wordt, komt van New-York heeft daarna zijn vracht in Haiti aan wal gezet, toen een reis gemaakt naar Cuba om opnieuw vóór zijn komst op Curaçao, naar Haiti terug te keeren. Van hieruit zal deze boot regelrecht naar Holland vertrekken.

Met deze boot zal de Hoogeerw. Pater G. Wolsky, Vicaris der EE. PP. Dominicanen der Curaçaosche Missie naar Nederland terugkeeren.

Phosphaatmijn St. Barbara.

Aan het Jaarverslag over 1919 van de „Mijnmaatschappij Curaçao", uitgebracht door de Commissarissen dier maatschappij, ontleenen wij:

„Gedurende het afgeloopen jaar is het niet mogelijk geweest phosphaat uit Curaçao te verschepen en als gevolg daarvan sluit de Winst-en Verliesrekening met een verlies van f 172, 796,60½. Wij stellen U voor, de bestaande Reserve, groot f. 130,411,64 geheel af te schrijven, waarna een verlies van f 42,384 96½ overblijft.

Ook gedurende dit jaar werden verscheidene contracten, welke vóór het uitbreken van den oorlog waren afgesloten. te allen overvloede door ons verbroken, waartoe wij ons het recht in geval van een Europeesche oorlog hadden voorbehouden.

Sedert ons vorig verslag is het nog steeds niet mogelijk gebleken de phosphaatschepingen te hervatten, en ook is de thans daarop in de naaste toekomst niet groot.

De werkzaamheden op onze bezitting hebben wij in Augustus 1918 zooveel mogelijk stopgezet, ten einde onze financieele toestand zoo min mogelijk te verzwakken." *Cur. Ct.*

Officieele berichten.

Aan den hulpopzichter bij den Willemstoren ter Lage Westkust W. Florence is tot herstel van gezondheid drie weken verlof verleend; en Juan Thode is gedurende dat verlof met de functien van hulpopzichter belast.

De tweede klerk ter Gouvernements-Secretarie O. Vidal is tijdelijk overgeplaatst naar het ontvangerskantoor.

Aan den hoofdcommies ter Gouvernements-Secretarie P. L. B. de Haseth is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Aan den Griffier bij het kantongerecht alhier J. M. Lampe, tevens wijkmeester van de eerste wijk Willemstad, is tot herstel van gezondheid een maand verlofsverlenging verleend; en de tijd. eerste commies J. H. A. W. Sprock tijdelijk gehandhaafd in de functien van griffier en tevens belast met de functien van wijkmeester.

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

Zondagavond om 7,30 uur Overzijde.

1. Homenage á La Reine Marche, P. A. Stens.
2. Le Poéte et le Paysan Ouverture. F. von Suppé.
3. Die Hydropaten Walts. J. Gungl.
4. Feestklanken Fantaisie. N. J. H. Kessels.
5. Les Echos des Bois Piccolo Solo. E Danard.
6. Ein Walzertraum Fantaisie. O. Strauss
7. Impromptu Danza E. Miranda
8. 'T Oranje Huis Marsch W. O. de Vries

Venezuela en Engeland.

Onder deze titel bracht het *Bol. Com.* deze week het volgende belangrijke bericht, dat door het blad vertaald was uit: *The Britisch Trade Journal*:

„Venezuela heeft onlangs zijn voornemen te kennen gegeven om wederom relaties aan te knoopen met het Britsche Gouvernement door een nieuw handelstractaat te sluiten en zoo heeft de Engelsche zaakgelastigde instructies ontvangen om de Regeering van Venezuela te doen weten dat de Engelsche Regeering daartoe genegen is, doch onder voorwaarde dat de Regeering van Venezuela er toe besluit om de 30% differentieele rechten, waaraan koopmansgoederen afkomstig van

de Engelsche Antillen onderworpen zijn, af te schaffen."

Tot zoover het bericht in 't *B. C.* Daar ook voor de Hollandsche Antillen dezelfde 30% additioneele rechten van kracht zijn, gaan de belangen van onze kolonie en Trinidad, van Holland en Engeland hier parallel, en is de tijd aangebroken, dat er ook voor Holland en Curaçao bij een gemeenschappelijk optreden wellicht winst te boeken kan zijn.

De machtigste opponent tegen de afschaffing van deze 30 % additioneele rechten was altijd de Duitsche gezant in Caracas. Doch de tijden zijn veranderd. De kracht van Duitschland is gebroken. De tijd om deze hatelijke belasting afgeschaft te krijgen is nu gunstiger dan ooit. Zij dagteekent reeds van den 3n Mei 1882, en werd door GUZMAN BLANCO, President van Venezuela, uit wraak en als een soort strafmaatregel tegen Curaçao afgekondigd. Hij wilde Curaçao tot een visschersdorpje maken.

De Engelsche postcensuur.

Hoe groot de ontevredenheid was in Amerika over de Engelsche censuur blijkt uit het volgende stukje uit de „New York Herald" van 20 Mei, getiteld: „De mails moeten ongeschonden zijn."

„In spijt van de protesten van de zakenwereld handhaafthet Departement van Postdienst de mail-route tusschen de V. St. en de Scandinavische landen, die een omweg beteekent en een schijn van waarheid geeft aan de beschuldiging, dat de Engelsche censor bezig is, Engelsche zaken-belangen te bevoordeelen.

Er zijn nu bepaalde stoomers regelmatig in dienst tusschen New-York en Scandinavië, zonder Britsche havens aan te doen of er over te laden. Er is geen enkele goede reden, waarom Amerikaansche mails over Engeland zouden gaan.

Er zijn aanwijzingen, dat Amerikaansche en Scandinavische mails worden geopend volgens de bepalingen van de Engelsche oorlogs-censuur, en dat gewichtige en vertrouwelijke handelsberichten overgebracht worden aan Engelsche zakenkringen, die geen recht hebben om daarvan kennis te nemen. Een brief, die meer dan 60 dagen geleden te Kopenhagen gepost was, is pas nu te New-York aangekomen; dit is een van de vele gevallen, die door de „Merchant's Association" den Postmaster General onder het oog zijn gebracht. Die brief was geopend door den Engelschen censor en voor dat hij zijn bestemming te New-York bereikte, had de belangrijke zaken-mededeeling eruit een Engelsche concurrent bereikt en uit een onderzoek bleek dat deze zich gehaast had, er gebruik van te maken.

Hoe lang moet Amerika zich aan deze censuur onderwerpen? Het antwoord is aan de autoriteiten te Washington. Zoolang Amerikaansche mails niet ongeschonden blijven zal de Amerikaansche handel op unfaire wijze gehandicapt worden."

Al de klachten in de Nederlandsche pers over het machtsmisbruik van de schending der postgeheimen hebben niets geholpen — ook niet nadat het machtmisbruik misdadig was geworden, toen het zonder de allergeringste oorlogsnoodzaak doorging.

Wie weet of de klachten der Amerikanen niet helpen zullen.

De beschuldiging, dat het postgeheim door de Engelschen slechts werd geschonden om den Engelschen handel te bevoordeelen, is ook in Nederland geuit.

VREDE.

Nu president Wilson veilig in America zit en de Parijsche Conferentiedagen hem slechts tot een droeve herinnering zijn geworden, durft hij wat openlijker te spreken. Ofschoon hij de stemming in zijn land tevoren zeer goed wist, beklaagt hij zich nu over het lange dralen van den Senaat in het ratificeeren van het Tractaat. Hij begrijpt hun twijfel niet, zegt hij, en in de week van Februari, die hij als snoepreis in Amerika doorbracht, weg wippend uit Parijs, had hij geen klachten gehoord. Alle voorbehoud, door Amerika gemaakt, kwam nu toch in het verdrag tot uiting. De president hoopte dan ook, dat het land, in algeheele vrijheid ten opzichte van het Tractaat, het verdrag zou aannemen om aan alle moreele verplichtingen te voldoen. De Volkerenbond, zeide hij verder, legt aan de Vereenigde Staten den plicht op hun militaire macht als inzet te gebruiken om de territoriale onschendbaarheid en de souvereiniteit van andere naties te verdedigen.

Maar dit is het juist, wat de Senaat, tenminste het grootste deel der Senatoren, niet wil. Geen knellende band, geen verplichtingen, waarvan Amerika den zwaren last zonder aanmerkelijke tegenpraestatie te ontvangen, zal te dragen hebben. Iedere toekomstige oorlog in het nog smeulende Europa zal de Vereenigde Staten in den krijg betrekken en dit is niet gewenscht. Begrijpelijke houding! Zelfs is de tegenkanting zoover gekomen, dat de afgevaardigde Heflin, een democraat, in het Huis het verbod bekend maakte van den kapelaan om voor den Volkerenbond te bidden. Zoo wordt Wilsons conferentiearbeid dan verloochend door zijn eigen volk.

Ook over de beroemde 14 punten heeft Wilson gesproken en zijn fiasco op de schouders der Entente afgewenteld. Bij het begin der onderhandelingen, aldus de president, bleek mij, dat Engeland, Frankrijk en Japan, bij geheim tractaat den geheelen buit reeds hadden verdeeld. Van dit verdrag, waardoor Shantoeng aan Japan was toegekend, was Wilson onkundig en vernam hij eerst bij zijn aankomst te Parijs. Vandaar dat Amerika met den besten wil der wereld niet heeft kunnen medewerken om een nieuwe wereldorde te scheppen. Europa wilde bovendien den waren geest der 14 punten niet begrijpen. Frankrijk en Italië waren misschien te overtuigen geweest doch er was geringe hoop ten opzichte van Engeland, dat fijne beschaving en edelmoedige gevoelens ten eenenmale mist om aan het duurzame werk der vernieuwing mede te helpen. De geschiedenis zal eens verhalen, waarom Frankrijk en Italië hierin onwillig zijn geweest.

De noot, die hier door Wilson aan Engeland te kraken wordt gegeven, is hard en de president zal wel gesproken hebben onder den indruk van zijn mislukten arbeid. Doch deze zelfapologie is niet bij machte den Senaat van gezindheid te doen veranderen en zoo kunnen wij binnenkort een beslissing verwachten, die het grootschaangelegde Volkerenbondgebouw als een kaartenhuis zal doen ineenstorten.

Washington heeft weer een zaak te regelen met Mexico. Een troep bandieten aldaar hebben twee Amerikaansche vliegers, die tot dalen gedwongen waren, aangehouden en weggevoerd.

Peterson en Davis, aldus luiden de namen der ongelukkigen, werden achter slot en grendel gezet. Nu trok Amerikaansche cavalerie over de grenzen teneinde de beide vliegers te bevrijden. President Carranza had daarvan niet terug en diende een protestnota te Washington in, voorgevend, dat hij zelf mansgenoeg was om dergelijke daden te straffen. Volgens de laatste berichten zijn de Amerikanen met hun troepen weer naar hun land teruggekeerd niet zonder hier en daar wat geschermutseld te hebben. Een twintigtal Spanjaarden, die een complot vormden tegen Carranza, zijn gevat onder beschuldiging de rebellen te hebben aangemoedigd en ondersteund.

Terwijl de Bolsjewiki in Noord-West-Rusland hevige klappen krijgen onder steun van een Engelsch eskader in de Finsche golf, dat, volgens Stockholm, de geheele Bolsjewiki-vloot buiten gevecht moet hebben gesteld en de verdedigingswerken van Kroonstadt platschoten, gaat het hun broeders in Siberië voor den wind. De Amerikanen hebben over Wladiwostock versterkingen, geweren, geblindeerde auto's en een miljoen pond munitie gezonden teneinde den Admiraal Koltchak bij te staan, die al strijdende op Siberië terugtrekt. Odessa moet nu echter weer in handen der geallieërden zijn: „Und hat es Käte heut", morgen ist 's mein", zong immers de dichter.

Het tractaat met Oostenrijk zou den 30en Augustus, vandaag dus, geteekend worden. De reden van den langen duur der onderhandelingen wordt wel verklaard door de oneenigheid onder de allié's. Terwijl Engeland's afgevaardigde Mortey, in het belang der Entente pleitte voor het verlichten van Oostenrijks lasten en daarom het herzien der financiëele en economische clausules voorstelde, stond de Italiaan Tittoni op en protesteerde; elk herstel van Oostenrijk, beweerde hij, was een schaden van Italië's belangen. De slotsom der disputen zal voor Oostenrijk wel niet veel voordeel hebben aangebracht.

Aangaande Hongarijë is nu door den Hoogen Raad een beslissing genomen. Een duurzame vrede tusschen de Entente en Hongarijë, heet het in een telegram, is niet mogelijk, vóórdat de huidige regeering, die door een staatsgreep aan het bewind kwam, en wiens hoofd lid is van het koninklijk huis en medeschuldig aan het uitbreken van den oorlog, verwijderd is. Daarom zullen, waarschijnlijk eind September, volksstemmingen gehouden worden, waarover aartshertog Joseph niet de contrôle mag hebben; vandaar dat het aftreden van vorst en ministerie geëischt wordt. Wijselijk is hieraan voldaan, zoodat er geen beletsel voor den vrede meer overblijft en geen troepenmanifestaties noodig zijn, gelijk te Weenen gebeurt, waar de soldaten voor het Parlementsgebouw het behoud der Republiek eischen en zich teweer stellen tegen een eventueel koningsschap.

—Werd eerst gemeld, dat de Roemensche troepen als gehoorzame kinderen Budapest hadden verlaten, nu lezen wij weer van een waarschuwing door de Entente om het opvorderen van levensmiddelen te staken onder bedreiging met het machtige vingertje.

President Ebert heeft in Duitschland de nieuwe grondwet afgekondigd en tegelijk een decreet gepubliceerd, dat aan de strijdkrachten te land en ter zee gebiedt den eed af te leggen van trouw aan de nieuwe Regeering.

Tevens is bepaald dat de Nationale Vergadering voortaan den naam „Reichstag" en het Bondscomité dien van „Bundesrat" zal dragen.

Opper-Silezië trekt zich van dien trouw .nog niet veel aan; alles is er in volle staking, méér dan 150.000 mijnwerkers zijn zonder werk en twee groote kolenmijnen zijn door de onwilligen onder water gezet. De Entente heeft er een Commissie van onderzoek heengezonden en de troepenmacht is er versterkt:

Zelfs denkt nu de Hooge Raad eraan om Polen met de bezetting van deze provincie te belasten. Of op deze wijze Duitschland in September zal kunnen beginnen met de beloofde maandelijksche steenkolen te leveren? Minister Noske ziet ook een zwaar hoofd in de toekomst; vóór den aanstaanden winter, zoo voorspelde hij, zal er een nieuwe Duitsche revolutie uitbreken. In Berlijn beginnen de Spartacisten den kop weer op te steken zoowat „das Militär" wel weer zal moeten optreden.

Een bericht uit den Bolsjewikikoker meldt, dat de monarchisten in Rusland een groote vergadering hebben belegd, waar zij aan den hertog de Romanowsky, afstammend van de Romanoffs, de kroon van Rusland hebben aangeboden; de vorst, die 39 jaren telt en verwant is aan den hoogen adel van Frankrijk, Beieren en Italië, moet dit aanbod hebben aanvaard.

De Ukraniërs in Canada hebben hun eersten Minister in den arm genomen om voor hen bij Lloyd George te pleiten, opdat deze de annexatie van Ukranië door Polen zou beletten. Uit Warschau wordt echter bericht, dat Polen en Ukranië een verdrag sloten, waarbij dit laatste land van zijn eisch op Galicië afzag en Polen zou bijstaan in den strijd tegen de Bolsjewiki.

De Fransche politiek in het Oosten maakt een zwenking. Was vroeger het wachtwoord: weg met de Turken, thans luidt het, dat Turkijë moet blijven gehandhaafd en de muzelmannen niet van hun laatste sprankje onafhankelijkheid mogen worden beroofd. Heeft het gebeurde in Egypte hierin de hand niet gehad of werkt de vrees voor een groot Griekenland en machtig Italië in Klein-Azië op deze nieuwe koersrichting in? Ons dunkt van beide.

Como Noruega participa en la guerra.

Será coincidencia ó lo que se quiera, pero el hecho parece ser comprobado que el Aceite de Higado de Bacalao está teniendo mucho que ver con las fortunas de la guerra. Durante los dos primeros años del conflicto europeo, Alemania le tomó a Noruega grandes cantidades de aquel precioso aceite y ganó terreno. Después que Inglaterra acaparó todo aquel producto, ha ido decayendo el poderío alemán debido a alimentación deficiente de sus tropas. Eso prueba á su vez cuán necesaria es la grasa para el cuerpo humano. Esta será sin duda, noticia de interés para los que tomamos la famosa EMULSIÓN DE SCOTT. 9

HAVEN-NIEUWS
VAN 21 AUG. — 2 SEPT.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Juneao	Th Moore	21 Aug	Trinidad	21 Aug	Pto Colombia
Maracaibo	Jonhson	25	La Guaira	28	Maracaibo
Merida	Morris	27	La Guayra	27	Maracaibo
Maracaibo	Jonhson	27	Maracaibo	29	New York
Samson	Sulbana	22	Aruba	24	Maracaibo
Willemstad	Romero	22	Aruba	24	Maracaibo
Pd Nederlanden	de Boer	23	Suriname	24	Haiti
Lijsefiord	Gousel	29	La Guaira	29	Maracaibo
Grove	Knudson	28	Sta Lucia	28	Maracaibo
Merida	Morris	81	Maracaibo	1	Maracaibo
Caracas	Hichborn	1	Pto Rico	1	La Guaira
Grove	Knudson	1	Maracaibo	2	Maracaibo

Schooners	Aankomst	van	Schooners	Vertrek	naar
Republica	23	St Dom.	*Josofa Margita*	24	La Vela
Carmen Aurora	23	La Guayra	*Tres Restrepo*	25	Martinique
San José	24	La Vela	*Lelia*	25	Aruba
San Vicènte	24	La Guaira	*San Jose*	26	Aruba
Ibis	24	La Vela	*Virginia*	27	La Vela
Lelia	25	Bonaire	*Esperanza*	29	Maracaibo
Julia Amalia	25	Martinique	*Themis*	29	La Vela
Julia Isabel	25	La Vela	*Bella*	29	Bonaire
Estelle	26	Bonaire	*Julia Amelia*	29	La Vela
Mainadelle	27	Trinidad	*Maria*	29	Bonaire
Mary Lewis	28	Barbados	*Lelia*	29	Bonaire
Dolorita	28	La Guayra	*Ibis*	29	La Vela
Amadeo	29	Aruba			
Lelia	29	Aruba			

Buitenland.

België.

Het teekenen van den vrede heeft België naar de Std. opmerkt, ineens een milliard rijker gemaakt. Voor den heuglijken dag was de Mark tot 0.45 fr. waarde gedaald. De vrede heeft haar tot 0.60 fr. doen stijgen.

Clemenceau.

De *„Gazet van Antwerpen"* schrijft onder bovenstaanden titel:

„Tusschen de drieduizend bevoorrechte personen, die, te Versailles, de geschiedkundige zitting van het onderteekenenvan 't Vredestractaat bijwoonden, bevonden zich twee kloosterzusters. Zij waren de genoogdigden van den heer Clemenceau. Den 27 Juni, inderdaad, ontving de gewezen verpleegsters van den heer Clemenceau, per bijzonderen koerier, de uitnoodiging. Groote opschudding tusschen de nederige Zusters. Den 28 Juni, te 1 uur, kwam een prachtige auto, de wapens van Frankrijk voerend, de twee Zusters in de kliniek der rue Bizet te Parijs halen.

De eerste minister van Frankrijk stond er op aan zijn vroegere verpleegsters dit nieuws bewijs zijner erkentelijkheid te geven.

Toeristenverkeer.

Er is een millioen Yankees op komst naar Europa, die zich bij de groote stoomvaartmaatschappijen hebben doen inschrijven om een bezoek aan de slagvelden in Frankrijk en België te brengen.

Vereenigde Staten.

De regeering van de Hawaï-eilanden heeft een levenslang pensioen geschonken aan de eerw. broeder Joseph Dutton, die gedurende 33 jaren werkzaam is geweest in dienst der arme melaatschen op het eiland Molokai. De eerw. broeder Dutton, die 76 jaar is en geboortig uit de Vereenigde Staten, ging over tot de katholieke Kerk in het jaar 1885 en werd een jaar later de helper van pater Damiaan, roemrijker gedachtenis, den bestuurder der leprozenkolonie op genoemd eiland. Gedurende de laatste 33 jaren heeft broeder Dutton Molokai nimmer verlaten en werd na het overlijden van pater Damiaan diens opvolger.

Engeland.

In de *Times* doet een inzender een beroep op de gegoede klassen om zich een vrijwillige heffing van het vermogen op te leggen, ten einde het land te redden uit den ernstigen financieelen toestand, waarin het verkeert. Hij deelt mede zelf een voorbeeld te willen geven. Zijn vermogen bedraagt ongeveer 580.000 p. st. en hij zal hiervan 130.000 p. st. beschikbaar stellen voor den aankoop van obligatiën der nieuwe oorlogsleening, die hij daarna aan de regeering zal schenken ter vernietiging. Wie volgt?.

De aardbeving in Italië.

De aardbeving, die Florence en Bologna heeft geteisterd, telde 15 schokken, die met tusschenpoozen in een tijd van 13 uur elkaar opvolgden. Totnogtoe zijn 150 dooden en vele honderden gewonden geteld. Sinds 1895 was zoo'n ernstige aardbeving in Italië niet voorgekomen. De aangerichte schade is ernstiger dan zich eerst liet aanzien. De sterrewacht en de kerk van San Lorenzo in Florence zijn zwaar beschadigd en tal van lieden zijn door naar beneden stortend puin gewond; te Ohni en Rubatta zijn heele rijen huizen verwoest en te Cafaglia heeft men onder het puin nog 5 vrouwen en twee meisjes vandaan gehaald. De heele streek van Mugello is van telefoon en telegraafverkeer verstoken. Te Bologna, Pistoia, Pisa en Pontedera heeft de aardbeving een paniek veroorzaakt, vooral in de kerken, die juist overvol waren.

Volgens „de Temps" is Vecchio nog nog slechts een puinhoop. Ook Olmi, Sappinafe, Rivalta, Carpeto, Casaglia, Alpinano, Bilarcian, Padule en Casole zijn nagenoeg verwoest. Te Mavradi stortte een kerk in. Vier lieden werden daardoor gedood. Ook in Rupi, Virtigliano en Pilarciano, zijn tal van dooden. Militaire en Roode Kruis auto's hebben hulp gebracht in de verwoeste streken, evenals een brandweerkorps uit Rome. De aardbeving in de provincie Toscane heeft ongeveer 250 slachtoffers geëischt.

Den 30en Juni heeft in Italië een nieuwe aardbeving plaats gehad en wel in de Romagna. Te Civitella zijn 1000 personen dakloos en te Santa Sofia 2000. Cordano en San Pietro zijn zoo goed als geheel met den grond gelijk gemaakt.

Frankrijk.

De gemeente-straatvegers te Parijs verdienen op het oogenblik 14 frank per dag en hun loon zal weldra tot 18 frank per dag verhoogd worden.

Deze proletariërs vinden heel wat benijders. Nu verscheen kort geleden in een Parijsch blad een advertentie, die aldus luidde: „Commies-redacteur aan een ministerie wenscht te ruilen met gemeentestraatveger." De advertentie had bij hooge ambtenaren verontwaardiging verwekt. Vele andere menschen hadden haar als een grap beschouwd. Volgens de *Matin* was het ernst geweest. De commies-redacteur in kwestie was echter niet geslaagd. Een straatveger, die op de advertentie geantwoord had en in bespreking getreden was, was teruggedeinsd voor den achteruitgang in salaris, die de wisseling van ambt hem bezorgen zou. In plaats van 14 frank per dag, weldra 18 franks als straatveger, zou hij namelijk als comies-redacteur aan een ministerie slechts 12 frank 90 per dag verdienen.

Vernieling van oorlogsmateriaal.

Naar het *Handelsblad van Antwerpen* meldt, bevindt zich te Romorantin in Frankrijk een reusachtig auto- en moterfietsenpark. De Amerikanen kunnen al dit materiaal niet mee terug naar Amerika nemen en de Fransche regeering heeft geweigerd het te koopen. Al dit materiaal, dat een waarde van millioenen vertegenwoordigt, wordt thans door de Amerikanen met petroleum besproeid en met tientallen tegelijk verbrand. Wat een noodelooze verkwisting!

PROGRAMMA

van het volksfeest door het Gouvernement van Curaçao te geven ter gelegenheid van den verjaardag van

H. M. de Koningin

1 September 1919.

EERSTE GEDEELTE.

vóór het Gouvernementshuis.

Des Voormiddags. 7½ — 9 uur.

a. Boegsprietloopen.

10 prijzen à f 2.—

b. Flesschentrekken.

10 prijzen à f 2.

c. Zwemwedstrijd over de haven.

3 prijzen à f 4.—

Gedurende dit nummer zal de militaire kapel in de kiosk vóór het Gouvernementshuis spelen.

9 UUR.

Aubade van schoolkinderen in het Fort Amsterdam, gevolgd door uitdeeling van geschenken aan die kinderen.

10 UUR.

Muziek uitvoering van de weesjongens van Sta. Rosa in de kiosk vóór het Gouvernementshuis.

a. Pagaaiwedstrijd van 2 mans visscherskano's.

Van de Emmabrug, de boei om en terug.

1ste prijs	f 12.50
2de prijs	„ 6.
3 prijzen à f 4.—	„ 12.
5 prijzen à „ 2.—	„ 10.

b. Wedstrijd met Ponten over de haven.

1 prijs à	f 7.50
1 prijs à	„ 3.
3 prijzen à f 2—	„ 6.
5 prijzen à „ 1—	„ 5.

c. Zeilwedstrijd van visschersbooten.

Van het Waatgat om de boei en terug.

1 prijs à	f 25.—
1 prijs à	„ 15.—
1 prijs à	„ 10.—

TWEEDE GEDEELTE.

DES NAMIDDAGS.

4 UUR.

a. Wedren op ezels.

beginpunt: politiepost „Roodeweg, eindpunt: politiepost

Waterkant, Overzijde.

1ste prijs: een heerenzadel ter waarde van f 75.—

2de prijs: een rijzweep met zilveren knop, ter waarde van f 20.—

3de prijs: een paar rijkappen, ter waarde van f 10.—

b. Ringsteken op ezels.

WATERKANT, OVERZIJDE.

1ste prijs	f 12,50
2de prijs	„ 7,50
3de prijs	„ 5.—

Zij, die aan de hardrijderij hebben deelgenomen, zijn ook verplicht aan het ringsteken mee te doen.

5 UUR.

OPTOCHT VAN AUTOMOBIELEN.

Verzamelplaats: Fort Amsterdam, van daaruit rondrit door de stad.

De feestcommissie vertrouwt op een groote deelname aan dit nummer. Iedere automobiel zal door haar voorzien worden van serpentines en confetti.

DERDE GEDEELTE.

7—9 UUR.

Bioscopevoorstelling aan den Waterkant Overzijde.

7—8 UUR.

Muziekuitvoering door de weesjongens van Sta. Rosa in het paviljoen Overzijde.

9—10 UUR.

VUURWERK.

De Feestcommissie,

De Voorzitter,

H. M. C. VAN DIJK.

De Secretaris,

G. J. FERGUSON.

N. B. De Feestcommissie noodigt het publiek hierbij uit door het uitsteken van vlaggen en deelname aan de wedstrijden de feestvreugde op den grooten dag te verhoogen en bij te dragen tot het welslagen van het feest.

RECEPTIE.

Dinsdag, den 2n September 1919 ten 8 ure n. m. Receptie ten Gouvernementshuize, ten 9 ure gevolgd door een bal.

De Adjudanten,

M. A. Evers.

I. H. Capriles.

Men wordt beleefd verzocht deze kennisgeving als een uitnoodiging te willen beschouwen.

De adjudant v. d. Gouverneur.

Inspectie van het Onderwijs.

Studiebeurzen.

— De Inspecteur van het Onderwijs brengt ter kennis van het algemeen, dat aan jongelieden „van bijzonderen aanleg" in of afkomstig uit de kolonie Curaçao op bepaalde voorwaarden „studiebeurzen" kunnen worden toegekend om in „Nederland" voor verschillende betrekkingen of beroepen te worden opgeleid Zoo noodig wordt reeds steun verleend om vooropleiding aan een school voor M. U. L. O. op Curaçao te doen plaats hebben.

— Jongelieden, die voor een studiebeurs in aanmerking wenschen te komen moeten den leeftijd van 12 jaar bereikt en dien van 19 jaar nog niet overschreden hebben.

— Ouders, voogden of verzorgers dezer jongelieden verbinden zich om naar vermogen in de opleiding van hun kind of pupil bij te dragen.

— De opleiding kan omvatten de voortzetting van het in de kolonie of in Nederland ontvangen onderwijs aan een inrichting voor vakonderwijs, kweek- of normaalschool, een Gymnasium, Hoogere Burgerschool met drie of vijfjarigen cursus, school voor M. U. L. O., koloniale land bouwschool en na het afleggen van het eindexamen aan een der genoemde inrichtingen, het volgen en het voleindigen van de studie aan een inrichting voor hooger of ander onderwijs.

De studiebeurs wordt telkens voor een jaar verleend.

Verlenging houdt verband met de vorderingen.

— De gegadigden worden aan een geneeskundig onderzoek onderworpen Bij geval er meer gegadigden dan beurzen zijn, heeft een vergelijkend onderzoek plaats.

— Ouders, voogden of verzorgers, die voor hun kind of pupil voor een studiebeurs in 1920 in aanmerking wenschen te komen moeten „voor 15 September a. s." een verzoek richten tot den Gouverneur gesteld op zegel van f. 0,50, waarbij een geboortebewijs wordt overgelegd.

Deze stukken worden op Curaçao gezonden aan den Inspecteur van het onderwijs, op een der eilanden buiten Curaçao aan den Gezaghebber.

Curaçao, 1 Augustus 1919.

De Inspecteur van het Onderwijs,

3—3 H. MEERDINK.

